



# HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMA REGERINGENS JÄMSTÄLLDHETSPROGRAM 2016–2019

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ  
SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

**Julkaisuja**  
**Publikationer 2016:4**



# HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMA 2016–2019

HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMA 2016–2019

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2016:4

ISBN 978-952-00-3774-1 (nid.)

ISBN 978-952-00-3775-8 (PDF)

ISSN-L 1236-2050

ISSN 1236-2050 (painettu)

ISSN 1797-9854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-00-3775-8

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3775-8>

[stm.fi/julkaisut](http://stm.fi/julkaisut)

Kansikuva: Antero Aaltonen / Vastavalo.fi

Kustantaja: Sosiaali- ja terveysministeriö

Ulkoasu: Valtioneuvoston hallintoyksikkö / Julkaisutuotanto / Anja Järvinen

Paino: Lönnberg Print & Promo, Helsinki 2016



4041 0017  
Painotuote

# TIIVISTELMÄ

## HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMA 2016–2019

■ Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016–2019 kokoaa yhteen pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteet ja toimenpiteet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Ohjelma on väline tasa-arvopolitiikan koordinoimiseksi valtioneuvostossa, ja siihen sisältyy kaikkien ministeriöiden toimenpiteitä. Tasa-arvo-ohjelman toimenpiteet tukevat hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista.

Tasa-arvo-ohjelma koostuu noin kolmestakymmenestä toimenpiteestä, jotka koskevat työelämää, samapalkkaisuutta, taloudellista päätöksentekoa, vastaanotto- ja kotouttamispalveluja, työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, vanhemmuutta, ammatti- ja opintoalojen eriytymistä, koulutusta, liikunta- ja kirjastotoimintaa, naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa sekä miesten hyvinvointia ja terveyttä. Näiden lisäksi mukana on toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan, että kaikki ministeriöt arvioivat toimintansa sukupuolivaikutuksia ja huomioivat nämä vaikutukset päätöksiä tehdessään.

Tasa-arvo-ohjelman valmistelu on pohjautunut kuulemistilaisuuden ja sidosryhmäkyselyn antiin sekä ministeriöiden välisiin neuvotteluihin. Taustalla on valtioneuvoston selonteon linjaukset sekä kansainvälisiin velvoitteisiin vastaaminen. Tasa-arvo-ohjelma edellyttää laajaa ministeriöiden välistä yhteistyötä ja sitoutumista. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016–2019 on hyväksytty 4.5.2016 valtioneuvoston periaatepäätöksenä. Toimenpiteiden toteuttamista tukee ja seuraa ohjelmalle asetettava työryhmä, joka raportoi hallitukselle. Valtioneuvostossa työtä koordinoi sosiaali- ja terveysministeriö.

Asiasanat:

**hyvinvointi, kotouttaminen, koulutus, lähisuhdeväkivalta, palkkaerot, päätöksenteko, segregatio, sukupuoli, sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen, sukupuolivaikutusten arviointi, talous, tasa-arvo, terveys, työelämä, työn ja perheen yhteensovittaminen, valta**

# SUMMARY

## GOVERNMENT ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY 2016–2019

■ The Government Action Plan for Gender Equality 2016–2019 collates the objectives and measures by which Prime Minister Juha Sipilä’s Government promotes equality between women and men. The Action Plan is an instrument for coordinating gender equality policy in the Government. It incorporates measures that all ministries bear responsibility for in their respective administrative branches. The measures included support the attainment of the objectives of the Government Programme.

The Action Plan consists of approximately thirty measures concerning working life, equal pay, economic decision-making, immigrant reception and integration services, reconciliation of work and family, parenthood, gender segregation in education and labour market, education, sports resources and library services, violence against women and intimate partner violence, and men’s health and wellbeing. The Action Plan also includes other measures to ensure that all ministries assess the gender impacts of their activities and take them into account in their decision-making.

The preparation of the Action Plan for Gender Equality is based on, among other things, the results of a hearing of the key stakeholders and on negotiations between ministries. The definitions of policy outlined in the Government Report on Gender Equality, and on the other hand, responding to international obligations have both underlaid the preparation. The implementation of the Action Plan requires extensive inter-ministerial cooperation and commitment. The Government Action Plan for Gender Equality 2016–2019 was adopted as a Government resolution on 4 May 2016. A working group will be appointed to support and monitor the implementation of the measures of the Action Plan and to report to the Government. The Ministry of Social Affairs and Health coordinates the work in relation to the Action Plan and its follow-up.

Key words:

**decision-making, economy, education, gender, gender equality, gender impact assessment, gender mainstreaming, gender pay gap, gender segregation, health, integration of immigrants, intimate partner violence, power, reconciliation of work and family, wellbeing, working life**

# SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ .....	3
SUMMARY .....	4
ESIPUHE .....	7
1 JOHDANTO .....	9
2 VAHVISTETAAN TASA-ARVOA TYÖELÄMÄSSÄ .....	10
3 TUETAAN TYÖN JA PERHE-ELÄMÄN YHTEENSOVITTAMISTA SEKÄ VANHEMMUUTTA .....	12
4 EDISTETÄÄN SUKUPUOLTEN TASA-ARVOA KOULUTUKSESSA JA LIIKUNNASSA .....	14
5 VÄHENNETÄÄN NAISIIN KOHDISTUVAA VÄKIVALTA LÄHISUHDEVÄKIVALTA .....	16
6 PARANNETAAN MIESTEN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ .....	18
7 YHTEISKUNNALLISELLA PÄÄTÖKSENTEOLLA EDISTETÄÄN SUKUPUOLTEN TASA-ARVOA .....	19





# ESIPUHE

■ Suomi on osa eurooppalaista ja pohjoismaista arvoyhteisöä. Sukupuolten tasa-arvo on yhteisesti jaettu arvo maassamme. Se ei kuitenkaan ole itsestään-selvyys, vaan tasa-arvon vahvistuminen ja säilyminen edellyttää että teemme sen eteen töitä, suunnitelmallisesti ja määrätietoisesti.

Erityisesti tässä ajassa, jossa yhteiskunnallinen keskustelu hakeutuu ääri-laidoille, on meidän tärkeä muistaa ja vahvistaa niitä arvoja, jolle suomalainen yhteiskunta on rakennettu. Tasa-arvo on pian sata vuotta täyttävässä maassamme näistä yksi tärkeimpiä.

Suomi on yksi maailman parhaista maista elää ja asua. Kansainvälisissä tasa-arvovertailuissa Suomi pärjää useilla kriteereillä varsin hyvin; voimme olla tyytyväisiä naisten ja miesten lähes tasapuolisesta osallistumisesta työmarkkinoille ja poliittiseen päätöksentekoon sekä naisten kasvaneesta osuudesta yhtiöiden hallituksissa. Tämä on vaatinut pitkäjänteistä työtä.

Tasa-arvon kannalta suurimpia ongelmakohtia Suomessa taas ovat palkkaerot, sukupuolen mukaan eriytyneet alat ja ammatit, lähisuhdeväkivalta sekä miesten suuret hyvinvointierot.

Sipilän hallituksen tasa-arvo-ohjelma tukee hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista. Kaikkien osaamisen, osallistumisen ja työpanoksen hyödyntäminen on demokratian toteutumisen kannalta tärkeää ja rakentaa sitä tulevaisuuden Suomea, jonka eteen ponnistelemme.

Hallitusohjelmassa todetaan, että naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia. Tämä on tavoite, jonka toteuttamiseen hallitus pyrkii. Hallitusohjelman luonnetta mukaillen tasa-arvo-ohjelmasta on pyritty tekemään tiivis, konkreettisiin toimiin keskittyvä kokonaisuus, jonka asettamien tavoitteiden saavuttaminen on realistista.

Tasa-arvon edistäminen yleisesti ja vastuu tasa-arvo-ohjelman tavoitteiden saavuttamisesta on valtioneuvostossa kaikkien ministereiden ja kaikkien ministeriöiden tehtävä. Useilla päätöksillä on suoria tai epäsuoria vaikutuksia miesten ja naisten asemaan yhteiskunnassa. Jos näitä ei ennakoita, riskit tasa-arvon heikkenemiseen kasvavat. Tässä ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa yhteistyötä ministeriöiden kesken.

Tasa-arvoisessa maassa jokainen meistä voi kokea olevansa tärkeä. Tätä Suomea haluamme olla yhdessä rakentamassa.

Juha Sipilä  
Pääministeri

Juha Rehula  
Tasa-arvo-asioista vastaava ministeri

# I JOHDANTO

Sukupuolten tasa-arvo on keskeinen yhteiskunnallinen arvo ja päämäärä Suomessa. Tasa-arvon vahvistaminen on edellytys hallitusohjelman keskeisten tavoitteiden – työllisyyden, osaamisen ja hyvinvoinnin kasvun – saavuttamiselle. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteet ja toimenpiteet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän estämiseksi on koottu hallituksen tasa-arvo-ohjelmaksi. Ohjelma on väline tasa-arvopolitiikan koordinoimiseksi valtioneuvostossa, ja siihen sisältyy kaikkien ministeriöiden toimenpiteitä. Se on rakennettu siten, että naisten ja miesten asemaa parantavien toimenpiteiden lisäksi tasa-arvotavoitteet viedään osaksi merkittäviä yhteiskunnallisia uudistuksia ja kärkihankkeita. Ohjelma on järjestyksessä kuudes hallituksen tasa-arvo-ohjelma Suomessa.

Tasa-arvo-ohjelman valmistelu on perustunut sukupuolten tasa-arvoa koskevaan tutkimustietoon ja valtioneuvoston tasa-arvoselonteon<sup>1</sup> linjauksiin. Se vastaa osaltaan Yhdistyneiden Kansakuntien naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen<sup>2</sup> ja Euroopan neuvoston niin kutsutun Istanbulin sopimuksen<sup>3</sup> velvoitteisiin. Valmistelussa on kuultu asiantuntijoita ja eri sidosryhmiä. Ohjelman toimenpiteet on viimeistely yhteistyössä ministeriöiden kanssa. Valtioneuvosto hyväksyi periaatepäätöksen hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta 4.5.2016. Toimenpiteiden toteuttamista tukee ja seuraa ohjelmalle asetettava työryhmä, joka raportoi hallitukselle. Valtioneuvostossa työtä koordinoi sosiaali- ja terveysministeriö. Ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan tarpeen mukaan tarkistaa.

# 2 VAHVISTETAAN TASA-ARVOA TYÖELÄMÄSSÄ

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Naisten ja miesten työllisyys on kasvanut ja työttömyys vähentynyt. Naisten ja miesten väliset palkkaerot ovat pienentyneet merkittävästi. Eri ammateissa ja aloilla on yhä tasaisemmin sekä naisia että miehiä. Etnisiin ja muihin vähemmistöihin kuuluvien naisten ja miesten työllisyys on parantunut ja syrjintä on vähentynyt. Naisia ja miehiä on tasapuolisesti (40–60 %) pörssiyhtiöiden ja julkisomisteisten yhtiöiden hallituksissa vuoteen 2020 mennessä.<sup>4</sup>

## Hallituskauden tavoitteet

Hallitus pyrkii yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa pienentämään naisten ja miesten palkkaeroja muun muassa toteuttamalla samapalkkaisuusohjelmaa. Tavoitteena on myös lieventää työmarkkinoiden jakautumista naisten ja miesten aloihin ja ammatteihin. Hallitus pyrkii parantamaan ulkomaalaistaustaisten naisten ja miesten mahdollisuuksia työllistyä ja integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Hallituksen tavoitteena on varmistaa kehitys, jolla saavutetaan sukupuolten tasapuolinen edustus suurten ja keskisuurten pörssiyhtiöiden hallituksissa. Valtio jatkaa ohjelmaa sukupuolten tasapuolisen edustuksen varmistamiseksi valtio-omisteisten yhtiöiden ylimmässä johdossa. Ohjelmaa laajennetaan muihin julkisomisteisiin yhtiöihin.

## Toimenpiteet

- 2.1 Toteutetaan vuosina 2016–2019 kolmikantainen samapalkkaisuusohjelma, jonka tavoitteena on kaventaa naisten ja miesten keskimääräistä palkkaeroa. (STM)
- 2.2 Työmarkkinoiden jakautumista miesten ja naisten aloihin ja ammatteihin lievennetään nivomalla tämä näkökulma nykyistä paremmin työvoima- ja yrityspalvelujen kehitystyöhön sekä vahvistamalla työ- ja elinkeinohallinnon asiantuntijoiden koulutusta segregaaation purkamisessa. (TEM)
- 2.3 Parannetaan sukupuolinäkökulma huomioiden ulkomaalaistaustaisten miesten ja naisten mahdollisuuksia työllistyä. (TEM)

- 2.4 Vahvistetaan tasa-arvoisältöä ja sukupuolinäkökulmaa kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottopalveluissa sekä kansainvälistä suojelua saaneiden ja muiden maahanmuuttajien kotoutumista edistävissä palveluissa ja tukitoimissa. (OKM, TEM, SM)
- 2.5 Tuetaan ulkomaalaistaustaisissa perheissä naisten ja miesten tasapuolisen lasten hoitovastuun jakamista tasa-arvoisen työllistymisen ja opiskelumahdollisuuksien edistämiseksi. (Osana Valtion kotouttamisohjelmaa, TEM)
- 2.6 Hallituksen tavoitteena on sukupuolten tasapuolisen edustuksen lisääminen pörssiyritysten hallituksissa. Hallitus seuraa tavoitteen toteutumista ja yhtiöiden toimia valtioneuvoston periaatepäätöksen (19.2.2015) mukaisesti. Yhtiöiden tulee päättää omista tavoitteistaan ja toimenpiteistään sekä raportoida etenemisestä. Hallitus seuraa kehitystä ja arvioi syksyllä 2018 lainsäädäntötarvetta. Hallituksen tavoitteena on, että tasapuolinen edustus saavutettaisiin Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallinnointikoodin suositusten mukaisesti ja yhtiöiden omin toimin.<sup>5</sup> (OM, STM)
- 2.7 Vakiinnutetaan mahdollisuuksien mukaan sukupuolen mukaan jaoteltujen johtajuustilastojen tuotanto. (VM, STM)
- 2.8 Hallitus jatkaa ohjelmaa naisten osuuden lisäämiseksi valtio-omisteisten yhtiöiden hallituksissa ja johtoryhmissä aiempien tavoitteiden<sup>6</sup> ja valtion omistajapolitiikkaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen<sup>7</sup> mukaisesti. Kaikki ministeriöt raportoivat naisten ja miesten osuudet omistaja-ohjauksessaan olevien yhtiöiden hallituksista ja johtoryhmistä vuosittain Suomen hallituksen vuosikertomuksessa. Selvitetään valtio-omisteisia yhtiöitä koskevan ohjelman laajentamista kuntasektorille ja muihin julkisoikeudellisessa määräysvallassa oleviin yrityksiin. (VNK, kaikki ministeriöt)

# 3 TUETAAN TYÖN JA PERHE-ELÄMÄN YHTEENSOVITTAMISTA SEKÄ VANHEMMUUTTA

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen elämänkaaren eri vaiheissa sujuu hyvin. Hoivavastuu ja läsnä oleva vanhemmuus jakautuu perheissä aiempaa tasaisemmin ja molempien vanhempien vanhemmuus jatkuu myös eron jälkeen vahvana. Perhevapailta palataan joustavasti työelämään, eikä perheellistyminen heikennä vanhemman työmarkkina-asemaa. Perhevapaaajärjestelmä vastaa myös monimuotoisten perheiden tarpeisiin. Perheiden hyvinvointi on vahvistunut.

## Hallituskauden tavoitteet

Hallitus parantaa naisten ja miesten mahdollisuuksia sovittaa yhteen työtä ja perhe-elämää eri elämänvaiheissa ja vähentää työnantajille aiheutuvia perhevapaakustannuksia. Hallitus tukee vanhemmuutta vahvistamalla vanhemmille tarkoitettua eropalvelua ja uudistaa lapsen huolto- sekä tapaamisoikeutta koskevaa lainsäädäntöä.

## Toimenpiteet

- 3.1 Naisten tasa-arvoista kohtelua ja työllistymistä edistetään tasaamalla perhevapaista työnantajille aiheutuvia kustannuksia 2 500 euron kerta-korvauksella. (STM, TEM)
- 3.2 Selvitetään vuoden 2016 loppuun mennessä mahdollisuus joustavoittaa äitiyspäiväraahakauden alkamisajankohtaa. (STM, TEM)
- 3.3 Työn ja perheen yhteensovittamista sujuvoitetaan vahvistamalla perheystävällisiä käytäntöjä työpaikoilla. (Osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma -kärkihanketta, STM, TEM)

- 3.4 Työikäisten miesten ja naisten mahdollisuuksia omaisen hoitamiseen lisätään sukupuolinäkökulma huomioiden. (Osana Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa -kärkihanketta, STM)
- 3.5 Sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kehitettäessä eroamassa olevien vanhempien tueksi tarkoitettua eropalvelua. Eropalvelua pyritään pilotoimaan muutamassa kunnassa ja se laajennetaan arvioinnin ja saatujen kokemusten perusteella valtakunnalliseksi vuoteen 2018 mennessä. (Osana Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma -kärkihanketta, STM)
- 3.6 Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lainsäädännön uudistamisessa otetaan huomioon sukupuolinäkökulma. Keskiössä on lapsen etu ja molempien vanhempien vanhemmuuden jatkuminen myös eron jälkeen. (OM)

# 4 EDISTETÄÄN SUKUPUOLTEN TASA-ARVOA KOULUTUKSESSA JA LIIKUNNASSA

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Varhaiskasvatus ja koulutus tukevat sukupuolten tasa-arvon toteutumista yhteiskunnassa. Opintojen jakautuminen tyttöjen ja poikien aloihin on lieventynyt. Kaikille pojille ja tytöille varmistetaan yhtäläiset mahdollisuudet itsensä kehittämiseen, yksilölliseen oppimiseen ja kasvamiseen. Sukupuolten väliset erot oppimistuloksissa ja koulutuksen suorittamisessa ovat kaventuneet, myös oppilaiden sosio-ekonominen tausta ja moninaisuus huomioon ottaen.

## Hallituskauden tavoitteet

Hallituksen tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tasa-arvotietoisuutta sekä tukea tasa-arvosuunnittelua peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Hallitus pyrkii varmistamaan, että opetus- ja kasvatustyötä tekevien ja opinto-ohjaajien koulutus antaa välineitä käytännön tasa-arvotyöhön. Tavoitteena on kehittää koulujen ja työelämätoimijoiden yhteistyötä siten, että oppilailta on tulevaisuudessa mahdollisuus tutustua monipuolisesti eri aloihin. Hallitus edistää sukupuolten tasa-arvoa liikunnan resursoinnissa ja kirjastotoiminnassa.

## Toimenpiteet

- 4.1 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet uudistetaan ja tasa-arvonäkökulma otetaan valmistelussa huomioon. Uudet perusteet otetaan käyttöön 1.8.2017. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan. (OKM)
- 4.2 Sisällytetään opetus- ja kasvatustyötä sekä opinto-ohjausta tekevien perus- ja täydennyskoulutukseen sukupuoli- ja tasa-arvotietoisia opettussisältöjä ja menetelmiä. Opettajankoulutusfoorumi kokoaa keskei-

set linjaukset opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen elokuuhun 2016 mennessä. Foorumi jatkaa työtään ja seuraa linjausten toimeenpanoa vuoden 2018 loppuun. (OKM)

- 4.3 Tuetaan peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten tasa-arvosuunnittelua ajantasaisilla oppailla, koulutuksella ja seurannalla. Opetushallitus tukee oppilaitoksia tasa-arvotyössä ja arvioi tasa-arvosuunnittelun toteutumista. (OKM)
- 4.4 Käynnistetään kuntakokeilu opinto-ohjauksen ja työelämään tutustumisjaksojen (TET) kehittämiseksi niin, että tytöt ja pojat tutustuvat sekä nais- että miesenemmistöisiin aloihin. Kokeilun yhtenä painopisteinä on maahanmuuttajataustaisten tyttöjen monipuolisen ammatinvalinnan tukeminen. (OKM)
- 4.5 Ohjataan liikuntapaikkojen rakentamista molemmat sukupuolet huomioon ottavaksi. Sukupuolten tasa-arvo otetaan nykyistä paremmin huomioon liikuntajärjestöjen yleisavustusten harkintaperusteena ja muiden liikunnan valtionavustusten myöntökriteereissä. Valtion liikuntaneuvosto arvioi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymysten toteutumista. (OKM)
- 4.6 Tuetaan sukupuolten taitoeroja vähentävää ja tasa-arvoa edistävää toimintaa kirjastoissa rahoittamalla hankkeita, jotka motivoivat tyttöjä matemaattis-luonnontieteellisten harrastusten pariin ja vahvistavat poikien lukutaitoa. Kirjastolain valmisteluun ja kirjastojen informaatio-ohjaukseen sisällytetään sukupuolten tasa-arvon edistämistavoite. (OKM)



# 5 VÄHENNETÄÄN NAISIIN KOHDISTUVAA VÄKIVALTA JA LÄHISUHDEVÄKIVALTA

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Väkivallan suhteen yhteiskunnassa vallitsee nollatoleranssi. Naisiin kohdistuva ja lähisuhdeväkivalta on vähentynyt. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisy ja torjunta on toteutettu Istanbulin sopimuksen veloitteiden mukaisesti. Sosiaali- ja terveyspalvelut vastaavat lähisuhdeväkivaltaa kohdanneiden tarpeisiin. Myös väkivallan tekijöille on apua tarjolla. Turvallisuuden tunne lähisuhteissa ja perheissä on vahvistunut. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa sovitellaan harkiten, kansainvälisten sopimusten ja veloitteiden mukaisesti. Prostituutio on vähentynyt.

## Hallituskauden tavoitteet

Hallitus varmistaa Istanbulin sopimuksen toimeenpanon ja sen, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhrien ja tekijöiden palvelut otetaan osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Tavoitteena on yhtenäisen palveluketjun luominen seksuaalisen väkivallan uhreille. Täsmennetään sovitteluun ohjaamisen ja sovittelun rajaamista naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan tapauksissa.

## Toimenpiteet

- 5.1 Varmistetaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanon eteneminen, turvakotiverkoston vahvistaminen ja ympärivuorokautisen auttavan puhelimen käynnistäminen. (STM, OM, SM, TEM, OKM, UM)
- 5.2 Vakiinnutetaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja seksuaalisen väkivallan uhrien hoitoketju, joka sisältää sekä akuuttivaiheen lääketieteellisen ja psykososiaalisen tuen että pidempiaikaisen tuen. (STM)

- 5.3 Selvitetään, millaisin kriteerein naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan tapauksia ohjataan sovitteluun ja hyväksytään sovittavaksi sekä miten sovitteluprosessi etenee. Selvityksen pohjalta ja kansainväliset velvoitteet huomioiden työryhmä arvioi ja selkiyttää sovitteluun ohjaamisen ja sovittelun ohjeistusta sekä arvioi mahdollista lainsäädännön muutostarvetta. (STM, SM, OM)

# 6 PARANNETAAN MIESTEN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Sukupuolten tasa-arvo toteutuu entistä paremmin yhteiskunnassa myös miesten ja poikien näkökulmasta. Hyvinvointi- ja terveiserot sukupuolten välillä ovat kaventuneet. Mieskuva on laajentunut aiempaa monipuolisemmaksi.

## Hallituskauden tavoitteet

Hallituksen tavoitteena on, että miesten ja poikien tilanne ja tarpeet eri elämänvaiheissa otetaan nykyistä paremmin huomioon sosiaali- ja terveystalouksissa.

## Toimenpiteet

- 6.1 Terveitä elämäntapoja edistettäessä otetaan yhdeksi painopisteeksi ne miehet ja pojat, joiden terveysriskit ovat suurimmat. (Osana Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoisuuden vähentämisen kärkihanketta, STM)
- 6.2 Vahvistetaan isän asemaa tasavertaisena vanhempana neuvolapalveluissa muun muassa ammattilaisille suunnatulla tasa-arvo-oppaalla ja koulutuksella. (Osana lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma -kärkihanketta, STM)
- 6.3 Vahvistetaan lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten miehiin ja poikiin liittyvää osaamista. (Osana lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma -kärkihanketta, STM)

# 7 YHTEISKUNNALLISELLA PÄÄTÖKSENTEOLLA EDISTETÄÄN SUKU- PUOLTEN TASA-ARVOA

## Pitkän aikavälin tavoitteet

Valtioneuvoston päätöksenteolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa. Keskeiset valtioneuvoston prosessit kuten budjetointi ja hallitusten esitysten valmistelu tukevat tasa-arvon edistämistä. Hallituksen esitysten sukupuolivaikutukset arvioidaan aiempaa useammin ja perusteellisemmin. Budjetin sukupuolivaikutusten arviointia kehitetään ja se on osa budjetin valmisteluprosessia.

## Hallituskauden tavoitteet

Hallitus tukee tasa-arvon edistämistä valtioneuvostossa. Kaikki ministeriöt edistävät sukupuolten tasa-arvoa toiminnassaan. Keskeisiin yhteiskunnallisiin ja hallinnollisiin uudistuksiin kuten hallituksen kärkihankkeisiin valtavirtaistetaan sukupuolinäkökulma.

## Toimenpiteet

- 7.1 Ministeriöt varmistavat, että seuraavissa keskeisissä yhteiskunnallisissa uudistuksissa sekä kärkihankkeissa pyritään määrittelemään tasa-arvo-tavoitteita, arvioidaan sukupuolivaikutukset uudistuksen eri vaiheissa ja raportoidaan vaikutukset sukupuolten tasa-arvon kannalta. Lisäksi turvataan riittävä tasa-arvo-osaaminen.

Osaaminen ja koulutus, Kärkihanke 1: Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin. (OKM)

Osaaminen ja koulutus, Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään. (OKM)

Hyvinvointi ja terveys, Kärkihanke 2: Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta. (STM)

Hyvinvointi ja terveys, Kärkihanke 3: Toteutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. (STM)

Valtion kotouttamisohjelman valmistelussa, toimeenpanossa ja seurannassa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen, erityisenä kohderyhmänä kotona lapsia hoitavat naiset. (TEM)

Sosiaali- ja terveyshuollon uudistuksen sekä maakuntauudistuksen sukupuolivaikutuksia arvioidaan valmistelussa, toimeenpanossa ja seurannassa. Erityisesti pyritään siihen, että sukupuolten tasa-arvo toteutuisi henkilöstön asemaa koskevissa muutoksissa. (STM, VM)

- 7.2 Kaikki ministeriöt tekevät tasa-arvotyötä ja selvittävät politiikka-alansa keskeiset tasa-arvohaasteet. Ministeriöt varmistavat toiminnallisten tasa-arvotyöryhmien työskentelymahdollisuudet. Lainvalmisteluun sisällytetään sukupuolivaikutusten arviointi. Ministeriöt jatkavat valtavirtaistamisen yhteistä kehittämistä muun muassa toiminnallisten tasa-arvotyöryhmien verkostossa. (Kaikki ministeriöt)
- 7.3 Kaikki ministeriöt varmistavat, että hallinnonalalla tuotetaan sukupuolen mukaan jaoteltua tietoa ja että sitä käytetään valmistelun ja päätöksenteon pohjana. (Kaikki ministeriöt)
- 7.4 Toteutetaan hanke, jossa arvioidaan vuoden 2016 talousarvion vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon hallituksen puolivälisarvion yhteydessä vuonna 2017. Jatketaan tämän pohjalta talousarvion sukupuolivaikutusten arvioinnin kehittämistä. (STM, VM)

## Lyhenteet

Liikenne- ja viestintäministeriö	LVM
Maa- ja metsätalousministeriö	MMM
Oikeusministeriö	OM
Opetus- ja kulttuuriministeriö	OKM
Puolustusministeriö	PLM
Sisäministeriö	SM
Sosiaali- ja terveysministeriö	STM
Työ- ja elinkeinoministeriö	TEM
Ulkoasiainministeriö	UM
Valtioneuvoston kanslia	VNK
Valtiovarainministeriö	VM
Ympäristöministeriö	YM



# REGERINGENS JÄMSTÄLLDHETSPROGRAM 2016–2019

REGERINGENS JÄMSTÄLLDHETSPROGRAM 2016–2019

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2016:4

ISBN 978-952-00-3774-1 (inh.)

ISBN 978-952-00-3775-8 (PDF)

ISSN-L 1236-2050

ISSN 1236-2050 (print)

ISSN 1797-9854 (online)

URN:ISBN:978-952-00-3775-8

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3775-8>

[stm.fi/sv/publikationer](http://stm.fi/sv/publikationer)

Pärmbild: Antero Aaltonen / Vastavalo.fi

Förlag: Social- och hälsovårdsministeriet

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet /

enheten för informationsstöd och publikationer / Anja Järvinen

Tryckort: Lönnerberg Print & Promo, Helsingfors 2016



4041 0017  
Painotuote



# SAMMANDRAG

## REGERINGENS JÄMSTÄLLDHETSPROGRAM 2016–2019

■ Regeringens jämställdhetsprogram 2016–2019 samlar ihop statsminister Juha Sipiläs regerings mål och åtgärder för att främja jämställdhet mellan könen. Programmet är ett verktyg för att samordna jämställdhetspolitiken inom statsrådet och innehåller samtliga ministeriers åtgärder. Åtgärderna i jämställdhetsprogrammet stöder förverkligandet av regeringsprogrammets mål.

Jämställdhetsprogrammet består av cirka trettio åtgärder som gäller arbetsliv, lika lön, ekonomiskt beslutsfattande, mottagnings- och integrations-tjänster, samordning av arbete och familjeliv, föräldraskap, segregering enligt yrkes- och studieområden, utbildning, motions- och biblioteksverksamhet, våld mot kvinnor och våld i nära relationer samt mäns hälsa och välmående. Förutom dessa åtgärder ingår åtgärder som syftar till att säkerställa att alla ministerier bedömer könskonsekvenserna av sin verksamhet och beaktar konsekvenserna när de fattar beslut.

Beredningen av jämställdhetsprogrammet har baserat sig på hörande och en enkät till intressentgrupperna och förhandlingar mellan ministerierna. Bakgrunden till detta är riktlinjerna i statsrådets redogörelse och uppfyllandet av internationella förpliktelser. Jämställdhetsprogrammet förutsätter omfattande samarbete mellan ministerierna och åtagande. Regeringens jämställdhetsprogram 2016–2019 har godkänts som statsrådets principbeslut 4.5.2016. En arbetsgrupp som ska tillsättas för programmet stöder och följer genomförandet av åtgärderna och rapporterar till regeringen. Inom statsrådet koordineras arbetet av social- och hälsovårdsministeriet.

Nyckelord:

**arbetsliv, bedömning av könskonsekvenser, beslutsfattande, ekonomi, hälsa, integration, integrering av ett könsperspektiv, jämställdhet, kön, löneskillnader, makt, samordning av arbete och familjeliv, segregering, utbildning, välfärd, våld i nära relationer**

# INNEHÅLL

SAMMANDRAG .....	23
FÖRORD .....	25
1 INLEDNING .....	26
2 JÄMSTÄLLDHETEN I ARBETSLIVET FRÄMJAS .....	27
3 STÖD GES FÖR ATT KOMBINERA ARBETE OCH FAMILJELIV SAMT FÖR FÖRÄLDRASKAP .....	29
4 JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KÖNEN FRÄMJAS INOM UTBILDNING OCH IDROTT .....	31
5 VÅLD MOT KVINNOR OCH VÅLD I NÄRA RELATIONER MINSKAS .....	33
6 MÄNS VÄLMÅENDE OCH HÄLSA FÖRBÄTTRAS .....	35
7 JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KÖNEN FRÄMJAS GENOM SAMHÄLLELIGT BESLUTFATTANDE .....	36

# FÖRORD

Finland är en del av den europeiska och nordiska värderingsgemenskapen. Jämställdhet mellan könen är en allmän värdering i vårt land. Jämställdhet är ändå ingen självklarhet, utan för att jämställdheten ska stärkas och bevaras krävs planerligt och målmedvetet arbete.

I synnerhet i dessa tider, när samhällsdebatten söker sig till ytterligheter, är det viktigt att komma ihåg och stärka de värderingar som det finländska samhället bygger på. I vårt land som snart fyller hundra år är jämställdheten bland de viktigaste av dessa.

Finland är ett av de bästa länderna i världen att leva och bo i. I internationella jämställdhetsjämförelser klarar sig Finland ofta synnerligen bra med flera olika mått mätt; vi kan vara nöjda med kvinnors och mäns nästan jämlika deltagande i arbetsmarknaden och det politiska beslutsfattandet, samt över kvinnornas ökade andel i bolags styrelser. Detta har krävt långsiktigt arbete.

De största problemen i Finland beträffande jämställdhet är löneskillnaderna, könssegregerade branscher och yrken, våld i nära relationer samt stora skillnader i mäns välfärd.

Regeringen Sipiläs jämställdhetsprogram stöder regeringsprogrammets målsättningar. För att demokratin ska förverkligas är det viktigt att utnyttja allas kompetens, engagemang och arbetsinsats, så att vi ska kunna bygga det framtida Finland som vi alla kämpar för.

I regeringsprogrammet konstateras det att kvinnor och män är jämlika. Detta är ett mål som regeringen strävar att uppnå. I enlighet med regeringsprogrammets karaktär har man strävat efter att göra jämställdhetsprogrammet till en kompakt helhet med fokus på konkreta åtgärder, vars mål realistiskt kan uppnås.

Inom statsrådet har alla ministrar och alla ministerier som uppgift att främja jämställdheten i allmänhet samt ansvar för att uppnå jämställdhetsprogrammets mål. Många beslut har en direkt eller indirekt inverkan på mäns och kvinnors ställning i samhället. Om denna inverkan inte förutses växer riskerna för att jämställdheten försvagas. För att man ska uppnå målen som ställs upp i detta program krävs ett omfattande samarbete mellan de olika ministerierna.

I ett jämlikt land kan var och en av oss känna sig viktig. Tillsammans vill vi bygga ett sådant Finland.

Juha Sipilä  
Statsminister

Juha Rehula  
Minister med ansvar för  
jämställdhetsärenden

# I INLEDNING

Jämställdhet mellan kvinnor och män ingår i Finlands centrala samhällsliga värderingar och mål. Stärkandet av jämställdheten är en förutsättning för att regeringsprogrammets centrala mål – ökad sysselsättning, kompetens och välfärd – ska uppnås. Statsminister Juha Sipiläs regerings målsättningar och åtgärder för att främja jämställdheten mellan könen och för att förebygga diskriminering har samlats i regeringens jämställdhetsprogram. Programmet är ett redskap för koordinering av jämställdhetspolitiken inom statsrådet, och det innehåller åtgärder för samtliga ministerier. Programmet är byggt upp så att det förutom åtgärderna som förbättrar kvinnors och mäns ställning även införs jämställdhetsmål i betydande samhällsliga reformer och spetsprojekt. Programmet är regeringens sjätte jämställdhetsprogram i Finland.

Beredningen av jämställdhetsprogrammet har grundat sig på forskningsdata om jämställdhet och på riktlinjerna i statsrådets jämställdhetsredogörelse<sup>8</sup>. Programmet uppfyller för sin del förpliktelse i Förenta Nationernas Konvention om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor<sup>9</sup> och Europarådets så kallade Istanbulkonvention<sup>10</sup>. I beredningen har man hört experter och olika intressentgrupper. Programmets åtgärder har färdigställts i samarbete med ministerierna. Statsrådet antog ett principbeslut om regeringens jämställdhetsprogram den 4 maj 2016. En grupp kommer att tillsättas för att stöda och överse verkställandet av åtgärderna, och den kommer att rapportera till regeringen. Inom statsrådet samordnas arbetet av social- och hälsovårdsministeriet. Programmets målsättningar och åtgärder kan justeras vid behov.

## 2 JÄMSTÄLLDHETEN I ARBETSLIVET FRÄMJAS

### Mål på lång sikt

Kvinnors och mäns sysselsättningsgrad har ökat, och mängden arbetslöshet har minskat. Löneskillnaderna mellan kvinnor och män har minskat betydligt. Andelen kvinnor och män inom olika yrken och branscher är allt jämnare. Sysselsättningen bland kvinnor och män som tillhör etniska och övriga minoriteter har förbättrats och diskrimineringen har minskat. Innan 2020 kommer antalet kvinnor och män i börsbolags och statsägda bolags styrelser att vara jämlikt (40–60 %).<sup>11</sup>

### Regeringsperiodens mål

I samarbete med arbetsmarknadsparterna strävar regeringen till att minska löneskillnader mellan kvinnor och män bland annat genom att genomföra ett likalönsprogram. Målet är även att minska könssegregationen på arbetsmarknaden, där flera branscher fortfarande delas in i kvinnoyrken och mansyrken. Regeringen strävar till att förbättra möjligheterna för kvinnor och män med utländsk bakgrund att få sysselsättning och integreras i det finländska samhället. Regeringen har som mål att garantera en utveckling som leder till en jämlik representation av båda könen i stora och medelstora börsbolags styrelser. Regeringen fortsätter programmet som har som mål att garantera en jämlik representation av båda könen i statsägda bolags högsta ledning. Programmet utvidgas till att omfatta övriga offentligt ägda bolag.

### Åtgärder

- 2.1 Åren 2016–2019 genomförs ett likalönsprogram på trepartsbasis i syfte att minska den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män. (SHM)
- 2.2 Indelningen i mansbranscher och kvinnobranscher lindras på arbetsmarknaden genom bättre än förr fläta denna synvinkel samman med arbetskrafts- och företagstjänsternas utvecklingsarbete, samt genom att stärka arbets- och näringsförvaltningens experters utbildning i att bryta segregationen. (ANM)

- 2.3 Utländska mäns och kvinnors sysselsättningsmöjligheter förbättras med hänsyn till könsperspektivet. (ANM)
- 2.4 Jämställdhetsinnehållet och könsperspektivet stärks inom mottagnings-tjänsterna för personer som söker internationellt skydd, samt inom ser- vicen och stödåtgärderna som främjar integrationen av personer som fått internationellt skydd och övriga invandrare. (UKM, ANM, IM)
- 2.5 I familjer med utländsk bakgrund stöds en jämlik fördelning av ansva- ret för vården av barn för att främja jämlika sysselsättnings- och studie- möjligheter. (Ingår i Statens program för integrationsfrämjande, ANM)
- 2.6 Regeringen har som mål att förbättra den jämlika representationen av båda könen i börsbolags styrelser. Regeringen övervakar målets för- verkligande och bolagens åtgärder i enlighet med statsrådets princip- beslut (19.2.2015) Bolagen ska fatta beslut om sina mål och åtgärder samt rapportera om sina framsteg. Regeringen följer med utveckling- en och bedömer behovet av lagstiftning hösten 2018. Regeringen har som mål att jämlik representation ska uppnås i enlighet med Värdepappersmarknadsföreningens kod för bolagsstyrning och genom bolagens egna åtgärder.<sup>12</sup> (JM, SHM)
- 2.7 Produktionen av statistik gällande ledarskap som delas in enligt kön etableras i mån av möjlighet. (FM, STM)
- 2.8 Regeringen fortsätter programmet för att öka kvinnornas andel i sty- relserna och ledningsgrupperna för statsägda bolag enligt tidigare mål<sup>13</sup> och statsrådets principbeslut<sup>14</sup> om statens ägarpolitik. Alla ministerier rapporterar årligen i regeringens årsberättelse andelen kvinnor och män i styrelserna och ledningsgrupperna för de bolag som är under det egna ministeriets ägarstyrning. Möjligheterna till att utvidga programmet för statsägda bolag att även gälla den kommunala sektorn och övriga företag med offentligrättslig bestämmanderätt utreds. (SRK, alla ministerier)

# 3 STÖD GES FÖR ATT KOMBINERA ARBETE OCH FAMILJELIV SAMT FÖR FÖRÄLDRASKAP

## Mål på lång sikt

Det går lätt att kombinera arbete och familjeliv under olika skeden i livscykel. Ansvaret för vården av barn och närvarande föräldraskap delas allt jämnare i familjerna, och båda föräldrarnas föräldraskap fortsätter att vara starkt även efter en skilsmässa. Det går smidigt att återvända till arbetslivet efter en familjeledighet, och föräldrarnas ställning på arbetsmarknaden försvaras inte av att hen får barn. Familjeledighetssystemet möter även olika slags familjers behov. Familjernas välmående har stärkts.

## Regeringsperiodens mål

Regeringen förbättrar kvinnors och mäns möjligheter till att kombinera arbete och familjeliv i olika livsskeden och minskar kostnaderna som familjeledigheter orsakar arbetsgivare. Regeringen stöder föräldraskap genom att stärka tjänsterna som riktar sig till föräldrar som skiljer sig och förnya lagstiftningen gällande vårdnads- och umgängesrätt.

## Åtgärder

- 3.1 Kvinnors jämlika behandling och sysselsättning främjas genom att jämna ut kostnaderna som familjeledigheter orsakar arbetsgivare med en engångsersättning om 2 500 euro. (SHM, ANM)
- 3.2 Innan slutet av 2016 utreds möjligheten till att göra tidpunkten då moderskapspenningperioden inleds mer flexibel. (SHM, ANM)
- 3.3 Det görs enklare att kombinera arbete och familj genom att stärka familjevänlig praxis på arbetsplatserna. (Ingår i spetsprojektet Program för utveckling av barn- och familjetjänster, SHM, ANM)

- 3.4 Möjligheterna för män och kvinnor i arbetsför ålder att vårda anhöriga förbättras med hänsyn till könsperspektivet. (Ingår i spetsprojektet Hemvård för äldre utvecklas och närståendevården för alla ålderskategorier förbättras, SHM)
- 3.5 Könsperspektivet beaktas då man utvecklar tjänster som stöd för föräldrar som skiljer sig. Man strävar till att genomföra pilotförsök för skilsmässotjänster i några kommuner, och sedan utvidga tjänsterna så att de omfattar hela landet innan 2018 på basis av utvärderingar och erfarenheter. (Ingår i spetsprojektet Program för utveckling av barn- och familjetjänster, SHM)
- 3.6 Könsperspektivet beaktas då lagstiftningen gällande vårdnad och umgängesrätt förnyas. Fokus ligger på barnets fördel och på att båda föräldrarnas föräldraskap fortsätter även efter skilsmässan. (JM)



# 4 JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KÖNEN FRÄMJAS INOM UTBILDNING OCH IDROTT

## Mål på lång sikt

Småbarnsfostran och utbildningen stöder förverkligandet av jämställdheten mellan könen i samhället. Indelningen av studier i flickors och pojkars ämnen har lindrats. Lika möjligheter garanteras för alla pojkar och flickor till att utveckla sig själva, till individuellt lärande och en individuell uppväxt. Skillnaderna mellan könen gällande inlärningsresultat och slutförande av utbildningen minskar, även med beaktande av studerandenas socioekonomiska bakgrund och mångfald.

## Regeringsperiodens mål

Regeringen har som mål att stärka jämställdhetsmedvetenheten inom småbarnsfostran och utbildningen samt att stöda jämställdhetsplaneringen i grundskolor och läroanstalter på andra stadiet. Regeringen strävar till att garantera att utbildningen av personer som arbetar med undervisning och fostran samt av studiehandledare ger dem redskap för praktiskt jämställdhetsarbete. Målet är att utveckla samarbetet mellan skolorna och arbetslivsaktörerna så att studerandena i framtiden har möjlighet att bekanta sig med många olika branscher. Regeringen främjar jämställdheten mellan könen då resurser allokeras till idrott och inom biblioteksverksamheten.

## Åtgärder

- 4.1 Grunderna för planen för småbarnsfostran förnyas och jämställdhetsperspektivet beaktas i beredningen. De nya grunderna tas i bruk den 1 augusti 2017. Förverkligandet av grunderna för planen för småbarnsfostran följs upp och utvärderas. (UKM)
- 4.2 I grundutbildningen och fortbildningen av personer som arbetar med undervisning och fostran samt av studiehandledare inkluderas genus- och jämställdhetsmedvetna innehåll och metoder. Lärarutbildningsforumet samlar de centrala riktlinjerna för grundutbildning och fortbildning av

lärare innan augusti 2016. Forumet fortsätter sitt arbete och följer upp verkställandet av riktlinjerna fram till slutet av 2018. (UKM)

- 4.3 Grundskolors och andra stadiets läroanstalters jämställdhetsplanering stöds med uppdaterade guider, utbildning och uppföljning. Utbildningsstyrelsen stöder läroanstalterna i deras jämställdhetsarbete och utvärderar förverkligandet av jämställdhetsplaneringen. (UKM)
- 4.4 Ett kommunförsök inleds om att utveckla studiehandledningen och den praktiska arbetslivsorienteringen (PRAO) så att flickor och pojkar bekantar sig med branscher med både kvinnlig och manlig majoritet. En av försökets tyngdpunkter är att stöda ett mångsidigt yrkesval bland flickor med invandrarbakgrund. (UKM)
- 4.5 Byggnaden av idrottsplatser styrs så att båda könen beaktas. Jämställdheten mellan könen beaktas allt mer i kriterierna för beviljandet av allmänna understöd till idrottsorganisationer och övriga statsunderstöd för idrott. Statens idrottsråd utvärderar förverkligandet av jämställdheten och likabehandlingen. (UKM)
- 4.6 Verksamhet som minskar kompetensskillnaderna mellan könen och som främjar jämställdheten stöds genom att finansiera projekt som motiverar flickor till att syssla med matematisk-naturvetenskapliga hobbyer och som stärker pojkars läskunnighet. Målet om att främja jämställdheten mellan könen inkluderas i beredningen av bibliotekslagen och i bibliotekens informationsstyrning. (UKM)

# 5 VÅLD MOT KVINNOR OCH VÅLD I NÄRA RELATIONER MINSKAS

## Mål på lång sikt

I samhället råder nolltolerans gällande våld. Mängden våld mot kvinnor och våld i nära relationer har minskat. Förebyggandet och bekämpningen av våld mot kvinnor och familjevåld har genomförts i enlighet med förpliktelseerna i Istanbulkonventionen. Social- och hälsovårdsservicen möter de personers behov som utsatts för våld i nära relationer. Även de som utövat våld erbjuds hjälp. Känslan av trygghet har stärkts i närförhållanden och familjer. I fall av våld mot kvinnor och våld i nära relationer används medling med eftertanke och i enlighet med internationella konventioner och förpliktelser. Mängden prostitution har minskat.

## Regeringsperiodens mål

Regeringen ser till att den så kallade Istanbulkonventionen verkställs och att tjänster som riktas till offer för våld mot kvinnor och våld i nära relationer inkluderas i social- och hälsovårdsservicen. Målet är att skapa en enhetlig servicekedja för offer för sexuellt våld. Begränsningen av styrningen till medling och användningen av medling i fall av våld mot kvinnor och våld i nära relationer preciseras.

## Åtgärder

- 5.1 Fortskridningen av Istanbulkonventionens verkställande, stärkandet av nätverket av skyddshem och öppnandet av en telefonjour som är öppen dygnet runt säkerställs. (SHM, JM, IM, ANM, UKM, UM)
- 5.2 En vårdkedja för offer för sexuellt våld etableras som en del av social- och hälsovårdsservicen. Kedjan innehåller både medicinsk och psykosocial hjälp i det akuta skedet och stöd över en längre period. (SHM)
- 5.3 Det utreds under hurdana kriterier fall av våld mot kvinnor och våld i nära relationer styrs till medling och godkänns för medling samt hur

medlingsprocessen framskrider. På basis av utredningen och med beaktande av internationella förpliktelser gör en arbetsgrupp en bedömning av och förtydligar styrningen till medling och anvisningarna för medling samt bedömer eventuella behov av att ändra på lagstiftningen. (SHM, IM, UM)

# 6 MÄNS VÄLMÅENDE OCH HÄLSA FÖRBÄTTRAS

## Mål på lång sikt

Jämställdheten mellan könen förverkligas allt bättre i samhället, även ur mäns och pojkars synvinkel. Skillnaderna mellan könen gällande välmående och hälsa har minskat. Mansbilden har utvidgats och blivit allt mångsidigare.

## Regeringsperiodens mål

Regeringen har som mål att mäns och pojkars situation och behov i olika livssituationer ska tas i beaktande bättre än nu inom social- och hälsovården.

## Åtgärder

- 6.1 Då hälsosamma levnadssätt främjas läggs en del av tyngdpunkten på de män och pojkar som har de största hälsoriskerna. (Ingår i spetsprojektet Hälsa och välfärd ska främjas och ojämlikheten bli mindre, SHM)
- 6.2 Pappans ställning som en likvärdig förälder stärks inom rådgivningen bland annat genom en jämställdhetsguide och utbildning till rådgivningspersonalen. (Ingår i spetsprojektet Program för utveckling av barn- och familjetjänster, SHM)
- 6.3 Kompetensen gällande män och pojkar stärks hos personer som arbetar med barn, ungdomar och familjer. (Ingår i spetsprojektet Program för utveckling av barn- och familjetjänster, SHM)

# 7 JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KÖNEN FRÄMJAS GENOM SAMHÄLLELIGT BESLUTS- FATTANDE

## Mål på lång sikt

Jämställdheten mellan könen främjas genom statsrådets beslutsfattande. Statsrådets centrala processer, till exempel budgeteringen och beredningen av regeringens propositioner, stöder främjandet av jämställdheten. Regeringens propositioners könskonsekvenser bedöms allt oftare och allt grundligare. Bedömningen av budgetens könskonsekvenser utvecklas, och den ingår i budgetens beredningsprocess.

## Regeringsperiodens mål

Regeringen stöder främjandet av jämställdheten i statsrådet. Alla ministerier främjar jämställdheten mellan könen i sin verksamhet. Könsperspektivet integreras i de centrala samhällseliga och administrativa reformerna, till exempel i regeringens spetsprojekt.

## Åtgärder

- 7.1 Ministerierna säkerställer att man strävar efter att fastställa jämställdhetsmål i kommande centrala samhällseliga reformer och spetsprojekt, att könskonsekvenserna bedöms i reformens olika skeden, och att effekterna för jämställdheten mellan könen rapporteras. Dessutom garanteras en tillräcklig jämställdhetskompetens.

Kompetens och utbildning, Spetsprojekt 1: Nya inläringsmiljöer och digitala material för grundskolorna. (UKM)

Kompetens och utbildning, Spetsprojekt 3: En snabbare övergång till arbetslivet. (UKM)

Välfärd och hälsa, Spetsprojekt 2: Hälsa och välfärd ska främjas och ojämlikheten bli mindre. (SHM)

Välfärd och hälsa, Spetsprojekt 3: Ett program för utveckling av barn- och familjetjänster. (SHM)

I beredningen, verkställandet och uppföljningen av statens program för integrationsfrämjande beaktas främjandet av jämställdheten mellan könen, och en särskild målgrupp är kvinnor som vårdar barn hemma. (ANM)

Könskonsekvenserna av social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen bedöms i samband med beredningen, genomförandet och uppföljningen. Ett särskilt mål är att sträva efter att jämställdheten mellan könen realiserar när det gäller förändringar i personalens ställning. (SHM, FM)

- 7.2 Alla ministerier utför jämställdhetsarbete och utreder de centrala utmaningarna gällande jämställdhet inom sitt eget politiska område. Ministerierna tryggar de operativa jämställdhetsgruppernas arbetsmöjligheter. En analys av könskonsekvenser införs i lagberedningen. Ministerierna fortsätter att gemensamt utveckla integreringen av jämställdhet bland annat i de operativa jämställdhetsgruppernas nätverk. (Alla ministerier)
- 7.3 Alla ministerier ser till att information specificerad enligt kön produceras inom deras förvaltningsområden, och att denna information används som grund för beredningsarbete och beslutsfattande. (Alla ministerier)
- 7.4 Ett projekt där 2016 års budgetförslags inverkan på jämställdheten mellan könen analyseras genomförs i samband med regeringens halvtidsbedömning 2017. På basis av denna analys fortsätter man utveckla bedömningen av budgetens könskonsekvenser. (SHM, FM)

### Förkortningar

Arbets- och näringsministeriet	ANM
Finansministeriet	FM
Försvarsministeriet	FSM
Inrikesministeriet	IM
Jord- och skogsbruksministeriet	JSM
Justitieministeriet	JM
Kommunikationsministeriet	KM
Miljöministeriet	MM
Social- och hälsovårdsministeriet	SHM
Statsrådets kansli	SRK
Undervisnings- och kulturministeriet	UKM
Utrikesministeriet	UM

## Viitteet

- 1 VNS 7/2010 vp.
- 2 Yhdistyneiden Kansakuntien Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus, niin kutsuttu CEDAW-sopimus (SopS 67–68/1986).
- 3 Euroopan neuvoston yleissopimus (niin kutsuttu Istanbulin sopimus) naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä tuli voimaan Suomessa elokuussa 2015. Sopimus koskee myös poikia ja miehiä, jotka kohtaavat lähisuhte- ja perheväkivaltaa.
- 4 Vuonna 2015 Suomessa oli Euroopan unionin jäsenmaiden vertailussa keskimääräistä enemmän naisia suurten pörssiyhtiöiden hallituksissa (EU-komission suurten pörssiyhtiöiden luokituksella Suomessa naisten osuus oli 30 % kun EU:ssa keskimäärin 21 %. Jos tarkastelun kohteena ovat kaikki suomalaiset pörssiyhtiöt, naisten osuus oli keskimäärin 24 %).
- 5 Arvopaperimarkkinayhdistyksen 1.1.2016 voimaan tullut hallinnointikoodi sisältää suosituksen (suositus 9) siitä, että yhtiön on määriteltävä hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet. Suosituksen raportoinnissa on aina vähintään selostettava tavoitteet molempien sukupuolten edustuksen osalta yhtiön hallituksessa, toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi ja miten tavoitteiden toteutumisessa on edistytty.

Euroopan unionissa on käsiteltävänä direktiiviehdotus sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta listayhtiöiden hallintoelimiissä (komission direktiiviehdotus 2012). Suomi on ollut valmis hyväksymään ehdotuksen.
- 6 Hallituksen tasa-arvo-ohjelmat ovat sisältäneet valtio-omisteisia yhtiöitä koskevat tasa-arvotavoitteet vuodesta 2004 lähtien. Tavoitteet ovat säilyneet pitkälti samansisältöisinä ja ne ovat:
  - Valtion kokonaan omistamien yhtiöiden hallituksissa on oltava naisia ja miehiä vähintään 40 prosenttia.
  - Yhtiöissä, joissa valtio on enemmistössä ja jotka eivät ole pörssiyhtiöitä, on 40 prosentin osuus hallituksissa samoin toteuttava, ellei muuhun ole nimenomaisia perusteita (yhtiöjärjestyssäännöksiä, osakassopimuksia tai muita sellaisia).

Yhtiöissä, joissa valtio on suoraan tai välillisesti vähemmistöomistaja, on valtion ja valtiota edustavien toimijoiden edistettävä tasa-arvoa siten, että ne nimeävät ehdokkaita hallitusten jäseniksi tasa-arvotavoitteita toteuttavalla tavalla.
  - Pörssiyhtiöissä, joissa valtio on enemmistössä, tavoitteena on saavuttaa naisten ja miesten vähintään 40 prosentin osuus.
  - Valtio edistää sukupuolten tasapuolista edustusta yhtiöiden johtoryhmissä ja nimitystoimikunnissa.
- 7 Valtion omistajapolitiikkaa koskeva valtioneuvoston periaatepäätös 3.11.2011.

## Referenserna

- 8 SRR 7/2010 rd.
- 9 Förenta Nationernas Konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, den så kallade CEDAW-konventionen (FördrS 67–68/1986).
- 10 Europarådets konvention (den s.k. Istanbulkonventionen) om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet trädde i kraft i Finland i augusti 2015. Konventionen gäller även pojkar och män som utsätts för våld i nära relationer och i hemmet.
- 11 I en jämförelse mellan EU:s medlemsländer 2015 hade Finland fler kvinnor i stora börsbolags styrelser än genomsnittet (i Europeiska kommissionens klassificering av stora börsbolag var andelen kvinnor i Finland 30 %, medan den i EU i genomsnitt var 21 %. Om man granskar alla finländska börsbolag var kvinnornas andel i genomsnitt 24 %).
- 12 Värdepappersmarknadsföreningens nya finska kod för bolagsstyrning, som trädde i kraft den 1 januari 2016, innehåller en rekommendation (rekommendation 9) att bolaget ska definiera principerna för styrelsens mångfald. Redogörelser gällande rekommendationen ska alltid inkludera åtminstone målsättningarna för båda köns representation i styrelsen, åtgärder för att nå målsättningarna och hur bolaget framskridit i förverkligandet av målsättningarna.

I Europeiska unionen behandlas ett direktivförslag om jämställd representation av båda könen i börsnoterade företags förvaltningsorgan (kommissionens direktivförslag 2012). Finland har varit villig att godkänna förslaget.
- 13 Jämställdhetsmål som berör statsägda bolag har ingått i regeringens jämställdhetsprogram sedan 2004. Målen har haft så gott som samma innehåll under årens gång, och dessa är:
  - I styrelserna för av staten helägda bolag ska finnas minst 40 procent kvinnor respektive män.
  - I icke börsnoterade bolags styrelser där staten innehar majoritet ska andelen på 40 procent likaså verkställas om uttryckliga grunder för något annat saknas (bolagsordningsbestämmelser, delägaravtal eller dylika).
  - I bolag där staten direkt eller indirekt är minoritetsägare ska staten och aktörer som representerar staten främja jämställdheten så att de utser styrelsemedlemskandidater på ett sätt som fullföljer jämställdhetsmålen.
  - I börsbolag där staten innehar majoritet är målet att nå en andel på 40 procent kvinnor respektive män.
  - Staten främjar en jämn könsfördelning i bolagens ledningsgrupper och utnämningkommittéer.
- 14 Statsrådets principbeslut gällande statens ägarpolitik 3.11.2011.





Sukupuolten tasa-arvo on keskeinen arvo ja päämäärä yhteiskunnassamme. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016–2019 kokoaa yhteen pääministeri Juha Sipilän hallituksen tavoitteet ja toimenpiteet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Ohjelma on väline tasa-arvopolitiikan koordinoimiseksi valtioneuvostossa, ja siihen sisältyy kaikkien ministeriön toimenpiteitä. Naisten ja miesten asemaa parantavien toimenpiteiden lisäksi tasa-arvotavoitteet on viety osaksi joitakin merkittäviä yhteiskunnallisia uudistuksia ja kärkihankkeita. Ohjelma on järjestyksessä kuudes hallituksen tasa-arvo-ohjelma Suomessa.

Jämställdhet mellan könen är ett centralt värde och mål i vårt samhälle. Regeringens jämställdhetsprogram 2016–2019 samlar ihop statsminister Juha Sipiläs regerings mål och åtgärder för att främja jämställdhet mellan könen. Programmet är ett verktyg för att samordna jämställdhetspolitiken inom statsrådet och innehåller samtliga ministeriers åtgärder. Förutom åtgärderna som förbättrar kvinnors och mäns ställning har även jämställdhetsmål införts i vissa betydande samhällliga reformer och spetsprojekt. Programmet är regeringens sjätte jämställdhetsprogram i Finland.

Internet: [stm.fi/julkaisut](http://stm.fi/julkaisut)  
[stm.fi/sv/publikationer](http://stm.fi/sv/publikationer)

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ  
SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET